

מכון ירושלים לחקר ישראל

המינהלים הקהילתיים בירושלים

המספר הדרוש והצעת פריסה

ישראל קמחי, מאיה חושן

מפה: יאיר אסף - שפירא

יולי 2007

ירושלים

מבוא

ירושלים בנויה פסיפס של שכונות המוגדרות היטב באופן מרחבי ובחלקן הגדול גם הומוגניות מבחינה חברתית וקהילתית.

אוכלוסייתה של העיר מונה כיום כ- 740 אלף תושב ועד לשנת 2020 היא עשויה לגדול לכדי 900 – 950 אלף תושבים.

בעיר מתגוררים זה לצד זה ארבעה מגזרי אוכלוסייה שונים: יהודים חילוניים, יהודים דתיים שאינם חרדים, יהודים חרדים, וערבים. כל קבוצה מאופיינת בצרכים חברתיים שונים ומעדיפה לקיים את אורחות חייה ככל האפשר בסגרגציה מהקבוצות האחרות. חילוניים ודתיים-לאומיים למדו במהלך השנים לחיות אלה עם אלה ולצרוך שירותים בצוותא.

השונות החברתית, הדתית, האתנית ותרבותית, מכתובה במידה רבה גם את פריסתם של המינהלים הקהילתיים בעיר, המבוססים על עקרון הקהילתיות החברתית ההומוגנית.

בנוסף לעקרון ההומוגניות הקהילתית יש להביא בחשבון גם מאוויים פוליטיים של הקבוצות השונות ונציגיהם ברשות המקומית וכן ביעילות הכלכלית ויכולת הנשיאה של מגוון שירותים שיינתנו לקהילה בכמות נאותה ובאיכות טובה.

קודם לגיבוש ההצעה הסופית לתיחום המינהלים הקהילתיים בעיר, הוצעו שלוש חלופות אחרות, השונות זו מזו לפריסת המינהלים הקהילתיים במרחב העירוני. החלופות האלה נבחנו לאורם של מספר קריטריונים. בסופו של התהליך נבחרה חלופה משולבת שעמדה טוב יותר מהאחרות במבחן הקריטריונים שהוצעו לבדיקה.

המסמך המוגש בזאת, מציג את התחומים הגיאוגרפיים של המינהלים הקהילתיים ומפרט את מספר המינהלים הקהילתיים הדרושים בירושלים כדי לקיים בהצלחה את מפעל המינהלים הקהילתיים שהוא ייחודי לעיר וחשוב לפסיפס השכונתי והאנושי בה. דווקא בשל מורכבות האוכלוסייה והמבנה הפיזי של העיר חשוב לקבוע גבולות ברורים לפעילות המנהלים. גבולות אלה מסמנים את לב הפעילות השכונתית – קהילתית אך אינם מונעים שימוש בשירותיו של מינהל זה או אחר על ידי תושבים המתגוררים מחוץ לתחומיו.

א. תהליכים חברתיים ודמוגראפיים המייחדים את ירושלים

בירושלים מתקיימים תהליכים דמוגראפיים וחברתיים המשפיעים על מספר המינהלים הקהילתיים ועל פריסתם במרחב העירוני.

התהליכים הדמוגראפיים והחברתיים הם:

1. הגידול של הקבוצות האוכלוסייה העיקריות בעיר אינו אחיד. האוכלוסייה היהודית חרדית והאוכלוסייה הערבית גדלות בקצב מהיר יותר מהקבוצות האחרות. לאוכלוסייה החילונית היהודית קצב גידול איטי ולדתי-לאומי קצב קצת מהיר יותר אך נמוך מזה החרדי. כל קבוצה מבקשת לשמור על הזהות הקהילתית שלה תוך שמירה על ערכיה ונבדלותה מהקהילות האחרות.
2. העיר מאופיינת בשיעור גבוה של אוכלוסייה ענייה, במיוחד בקרב הערבים והיהודים החרדים.
3. ככול שהאוכלוסייה החרדית גדלה היא מתרחבת לאזורי מגורים סמוכים, לעבר שכונות שקודם לכן לא היו חרדיות. ההתרחבות הזאת היא טבעית ויש להיערך לתוצאותיה מבעוד מועד כדי למתן קונפליקטים אפשריים. עיקר התרחבותה של האוכלוסייה החרדית הוא בצפונה של העיר.
4. האוכלוסייה הערבית גדלה בקצב המהיר ביותר. עד לבניית גדר הביטחון הייתה הגירה של ערבים ליישובים הסובבים את העיר. בניית הגדר עצרה את התהליך והחזירה אלפי משפחות פלסטיניות אל העיר. כתוצאה מכך נוצר מחסור גדול בדוור, עלייה במחירי הנדל"ן ומחסור בשירותים עירוניים. התוצאה המסתמנת מהתהליכים האלה היא תחילתה של מגמת כניסה של תושבים ערבים אל שכונות יהודיות הגובלות בשכונות הערביות בעיקר בצפון העיר.

5. תהליך בעייתי אחר בעיר הוא המגמה המתמשכת בירידת חלקה היחסי של האוכלוסייה מהמעמד הבינוני והגבוה. במיוחד קיימת ירידה בחלקה של האוכלוסייה היהודית הכללית (הלא חרדית) אך מגמה כזאת קיימת גם בקרב האוכלוסייה הערבית.
- אחד הצעדים למניעת מגמת העזיבה הוא הבטחת חיי קהילה משמעותיים שישפרו את איכות החיים בעיר לקבוצות אוכלוסייה מבוססות יותר. הפעילות הקהילתית העצמאית, המנוהלת על ידי המינהלים הקהילתיים, נותנת לתושבים תחושה של יכולת להשפיע על עתידם וקושרת רבים מהם למקום מגוריהם. זהו אפוא נדבך חשוב לשמירה על איכות החיים העירונית. איכות חיים גבוהה ושמירה על זהות ופעילות קהילתית תמשוך לעיר תושבים חדשים ותצמצם את עזיבתם של הוותיקים והמבוססים.
6. הפרברים ויישובי הלוויין הסובבים את ירושלים נתפסים על ידי האוכלוסייה מהמעמד הבינוני כיישובים עם איכות חיים גבוהה יותר מאשר בירושלים ומחירי דיור וארנונה נמוכים מאלו הקיימים בעיר. אם ימשך מצב זה יצטמצם באופן ניכר חלקה של האוכלוסייה מהמעמד הבינוני גם בקרב האוכלוסייה היהודית וגם בקרב האוכלוסייה הערבית והעיר כולה תיפגע מכך.
7. גורם נוסף לעזיבת תושבים מהמעמד הבינוני הוא נטל המיסים העירוניים הכבד המוטל על בעלי היכולת. נכונותן של שכבות אוכלוסייה אלה להמשיך ולסבסד קבוצות אוכלוסייה חלשות יותר הולכת ונחלשת. בירושלים התופעה חמורה מיתר ערי הארץ בשל התחושה שרוב גדול של אוכלוסייה חלשה נשען על מיעוט קטן ההולך ומצטמצם של אוכלוסייה מבוססת.

8. קיימת מגמה בארץ בקרב תושבי ערים בכלל ובירושלים בפרט להגדיל ולחזק את משקלם בקבלת החלטות ובעיצוב המדיניות עבורם בתחומים הקשורים לחיי היום יום שלהם. מגמה זו באה לביטוי בין השאר בריבוי ארגונים אזרחיים של המגזר השלישי, להם המעמד הבינוני מוכן לתרום יותר ובתנאי שהוא שותף לרעיון ומאמין בביצוע. במקביל הולך ופוחת האמון בממסד. המינהלים הקהילתיים שיפעלו בשיתוף הרשות המקומית יחזקו את הזיקות הפרטיקולריסטיות מחד ואת הקשר לממסד מאידך.

9. בעיר פועל מזה כ-25 שנה מערך של מינהלים קהילתיים המעוגן היטב בדעת הקהל. הפעולה של המינהלים הקהילתיים חשובה לתושבי העיר והם רואים בהמשך תפקוד מערך המינהלים כלי חיוני להביע את רצונותיהם ודעותיהם על הנעשה בשכונתם. המערך הזה משתלב עם הפעילות המתנ"סית והוא ייחודי לירושלים.

10. בירושלים פועלים כיום כ-28 מינהלים קהילתיים שיצרו תשתית ארגונית של חברה אזרחית פעילה המשותפת לעירייה ולמינהלים. העירייה גם למדה לנצל במובן החיובי את המשאבים האנושיים שהועמדו לרשותה על ידי תשתית מינהלים קהילתיים הפרוסה על פני כל מרחב העיר. עובדה זו מצביעה על הייחודיות של ירושלים ועל חשיבותם של המינהלים מרכיב משמעותי בחיים האזרחיים של תושבי העיר.

ב. הנחות יסוד וקריטריונים לקביעת מספר המינהלים בעיר

1. גודל האוכלוסייה, המבנה הדמוגרפי, השונות האתנית, הדתית והתרבותית של הקבוצות השונות ופריסתן המרחבית על פני טופוגרפיה הררית משפיעה על מספר המינהלים הרצוי.
2. אופייה של האוכלוסייה וההומוגניות החברתית-תרבותית שלה משמשים קריטריון מוביל בקביעת מספר המינהלים. מספר התושבים בכל שכונה, מצבם הסוציו כלכלי ופריסתם המרחבית הם קריטריונים חשובים לקביעת מספר המינהלים ופריסתם על פני שטח.
3. קריטריון נוסף מצוי בתחום ההתפתחות החזויה של אזורי המגורים לארבע קבוצות האוכלוסייה שנמנו לעיל.
4. גם המערך הקיים של המינהלים קהילתיים והמגבלות הפוליטיות ברמה המוניציפאלית והשכונתית ישפיעו על מספרם של המינהלים לעתיד. דפוס הפעולה שנוצרו במהלך השנים, תפיסתו של הציבור והזדהותו עם "המינהל שלו" כמייצג את האינטרס שלו כלפי העירייה, הוא מרכיב חשוב בקביעת מספר המינהלים לעתיד.
- התושבים רואים במינהלים הקהילתיים מכשיר מרכזי להשתתפות בתהליכי עיצוב מדיניות והשפעה על טיב השירותים החברתיים והפיזיים לשכונותיהם ומבקשים לשמור עליהם ולחזקם.
5. בנוסף לגודל האוכלוסייה יש כמובן להתחשב באופייה, בהרכבה ובמבנה הגילים שלה.

6. גודלו הפיזי של המינהל הקהילתי, מידת הנגישות של התושבים למערך השירותים הניתנים בתחומיו, הטופוגרפיה ושירותי התחבורה הציבורית הם מדדים נוספים שיש להתחשב בהם. בעיקר חשובה הנגישות בתחבורה הציבורית בשכונות מרובות ילדים במצב סוציו-כלכלי בינוני ונמוך. לשיפוע פני הקרקע ולמרחק שהתושבים עוברים כדי לקבל שירותים שונים חשיבות באשר לקביעת תחומי ההשתרעות של המינהל הקהילתי.
7. המצב החברתי-כלכלי של קבוצות אוכלוסייה שונות מהווה גורם שיש להתחשב בו בשיקולי הפריסה המרחבית של המינהלים הקהילתיים וגודלם הפיזי.
8. הנחת היסוד להכנת מסמך זה אומרת שהמינהלים הקהילתיים בעיר מהווים יסוד מוצק וחיוני למבנה העירוני המוניציפאלי והקף השירותים שיעניקו לתושבים בעתיד ילך ויגדל. לכן יש חשיבות רבה בהעמקת התאום והשילוב בין השירותים הניתנים על ידי המינהל הקהילתי לבין הפעילויות והשירותים הניתנים על ידי העירייה וגופים נוספים מהמגזר השלישי.
9. לכל מינהל קהילתי מוקד שירותים מרכזי ושלוחות תפעוליות המתבקשות מגודלו של מרחב המינהל ומצורת פריסת האוכלוסייה בתוכו.
10. המינהל הקהילתי ימשיך לתת את שירותיו כישות משפטית עצמאית ללא מטרות רווח.
11. המגמות של ההתרחבות הטריטוריאלית והגידול המספרי של התושבים בכל אחת מקבוצות האוכלוסייה מכתובים בסופו של דבר את מספרם של המינהלים בעיר.
12. המינהלים הקהילתיים מנהלים את הפעילות המתנ"סית (תרבות, נוער, ספורט, חברה, פנאי וקהילה) בשכונות העיר יוצרים סביבם כוח משיכה לתושבים, ומעודדים את הפעילות בהם. עד כה ייצגו המינהלים בצורה טובה את האינטרסים של התושבים בעיקר בהיבטים הפיזיים. אפשר להניח במידה רבה של וודאות כי יש ביכולתם לחזק גם את מערך השירותים העירוניים בתחומי החברה והתרבות.

ג. סיכום הקריטריונים העיקריים

לסיכום, הקריטריונים העיקריים שהנחו את צוות העבודה בנושא פריסת המינהלים הקהילתיים בעיר הם:

- ההומוגניות החברתית והחלוקה לקבוצות אוכלוסייה בעלות מאפיינים שונים.
- גודל האוכלוסייה ויכולתה לשאת מערך שירותים קהילתי כיום ובעתיד.
- המבנה הנוכחי של המינהלים ומידת הזעזוע שתגרם לו על ידי שינוי מוצע.
- יכולת ההתארגנות של התושבים והקמת מנהיגות מקומית.
- האפיון הסוציו - כלכלי של הקהילות השונות על פי מדדים שפותחו בלמ"ס.
- גידול האוכלוסייה לעתיד ומבנה הגילאים הצפוי שלה.
- גודל שטחו של המינהל.
- עתודות הקרקע הזמינות לשירותי ציבור בשכונות המגורים ובתוכניות קיימות.
- המבנה הטופוגרפי ושיפוע פני הקרקע של השכונה/הרובע המשפיעים על תנאי הנגישות של התושבים (תחבורה ציבורית, רמת המינע, עלויות השימוש ברכב ציבורי וכד').
- שכונות תפר או שכונות ספר וגבול הסמוכות לאוכלוסיות אחרות עם פוטנציאל עוינות.

ד. מספר המינהלים הקהילתיים הקיים כיום בעיר

הקו המנחה לקביעת מספר המינהלים הקיים בעיר היה מעמד המשפטי, אם מינהל כל שהוא מהווה ישות משפטית עצמאית הוא נספר כמינהל עצמאי.

כיום פועלים בירושלים 28 מינהלים קהילתיים המשרתים 740 אלף תושבים :
4 במגזר הערבי ו – 24 במגזר היהודי - מהם 20 במגזר היהודי הכללי ו- 4 במגזר היהודי החרדי .

להלן פריסת המינהלים הנוכחית לפי שכונות ולפי מאפייני הקהילות.

יהודי חרדי	יהודי כללי	ערבי
בוכרים	בית הכרם	א-טור
הר נוף	בקעה	בית דוד
רוממה	גבעה צרפתית	בית חנינא
רמת שלמה	גוננים	בית צפאפה
בהקמה	גילה	בהקמה:
רמות - חרדי	גבעת שאול (קריית משה)	צור באחר
	גינות העיר	עיסוויה
	לב העיר	
	נווה יעקב	
	פסגת זאב	
	קריית היובל	
	קריית מנחם	
	רמות אלון	
	תלפיות מזרח	
	עיר עתיקה - רובע יהודי	
	שטרן	
	מורשה	
	בית הנוער העברי	
	שמואל הנביא	
	קטמון ח-ט'	
	בהקמה	
	חומת שמואל	
4 (1+ בהקמה)	20 (1+ בהקמה)	4 (2+ בהקמה)

ה. האוכלוסייה החזויה לשנת 2020

כאמור מספר המנהלים הקהילתיים לעתיד חייב להתחשב בגודלה, הרכבה ופריסתה של האוכלוסייה החזויה בעיר ובאזוריה השונים בשנת 2020 ואף מעבר לשנה הזאת. זאת מטעמים ברורים של תכנון היקף השירותים שיידרשו בעתיד ושמירה על עתודות קרקע עבור שירותי הציבור.

הדבר נכון במיוחד באזורים שבהם מספר התושבים כיום הוא נמוך ומתוכננת באזור בנייה רבה שבעקבותיה תגדל בצורה ניכרת האוכלוסייה במקום. כך שאין להסתפק רק בתחזית אוכלוסייה דמוגרפית אלא יש לקחת בחשבון את הפרויקטים המתוכננים בעתיד לכל אחד מאזורי העיר מחד, ואת המגבלות לגבי פיתוח אזורים שונים מאידך – אזורים שלא יגדלו.

ו. מספר המינהלים הקהילתיים הדרוש לירושלים

לאחר בחינה מפורטת של שלוש חלופות שונות לפריסה אפשרית של מנהלים קהילתיים בירושלים גובשה ההצעה המוגשת בזאת לפי הקריטריונים שנוסחו לעיל. הומוגניות חברתית, מספר תושבים וגודל המרחב הפיזי של המינהל חייבו לעיתים נתק ברצף טריטוריאלי או קביעת מינהל עם מספר תושבים קטן מהממוצע כל זאת בכוונה שהמינהל יתפקד היטב מבחינה קהילתית. מספרם הכולל של המינהלים הקהילתיים בעיר יעמוד על פי ההצעה דלהלן על 29 מינהלים. מהם 8 במגזר הערבי, 15 במגזר היהודי כללי ו 6 במגזר היהודי חרדי .

להלן המינהלים הקהילתיים והשכונות המשתייכות אליהם :

מינהלים של תושבים	שכונות הנכללות במינהל:
ערביים:	
1. בית חנינא	שועפט, בית חנינא
2. מע"ר מזרח (בית דוד)	מרכז העיר המזרחי, עיר עתיקה (רובע נוצרי מוסלמי, ארמני), ואדי ג'וז, שייח ג'ראח
3. א-טור	א-טור, סוואנה, א' שייח, עיסוויה
4. ראס אל עמוד (חדש)	ראס אל עמוד, סילוואן, ואדי קדום, אבו תור
5. ג'בל מוכבר	ג'בל מוכבר, סוואחרה ע'רביה, אום ליסון
6. צור באחר	צור באחר, אום טובא
7. בית צפאפא	בית צפאפא, שרפת
8. עוטף ירושלים	כפר עקב, סמירמיס, מ.פ. ענתא- דחיית אל סלאם, וואלג'יה, אבו מגרה, בירעונה
מינהלים עם רוב של תושבים חרדים :	שכונות הנכללות במינהל
9. רמות חרדי	רמות צפון
10. רמת שלמה	רמת שלמה
11. סנהדריה-שמואל הנביא	סנהדריה, סנהדריה החדשה, בתי פאגי, שמואל הנביא, מעלות דפנה, רמת אשכול (א.ס. 113), קריית אריה, ארזי הבירה.
12. רוממה	רוממה, הקריות : בעלז, צאנו, מטרסדורף, אונדסדורף, גבעת שאול, גוש 80, מחנים, עזרת תורה, שיכון חב"ד, קריית שבע, תל ארזה
13. בוכרים	מרכז העיר הצפוני, רחובות הבוכרים, כרם אברהם, מאה שערים, בתי אונגרים, בתי וורשה, שערי פינה, גאולה, בית ישראל, אחווה, יגיע כפיים, שנלר, מקור ברוך, זכרון משה
14. הר נוף	הר נוף, פסגת בית וגן

שכונות הנכללות במינהל :	מינהלים עם אוכלוסייה מעורבת/כללי :	
גבעת מרדכי, קריית משה, מורדות בית וגן הצפוניים	גבעת מרדכי / קריית משה	15
הר חומה	חומת שמואל (הר חומה)	16
מרכז העיר, שוק מחנה יהודה, מחנה יהודה, נחלת אחים, נחלת צדוק, משכנות ישראל, אבן ישראל, סוכת שלום, בית יעקב, שערי ירושלים, אוהל משה, מזכרת משה, זיכרון טוביה, זיכרון יוסף, זיכרון יעקב, נחלת ציון, שבת אחים, שבת צדק, שערי רחמים, בתי ראנד, בתי מונקטש, בתי ברוידא, כנסת א' ב' ג', נווה שלום, בית יעקב, מורשה, ממילא, כפר דוד, הר ציון, הרובע היהודי, שכונת החבשים, כפר דוד.	לב העיר	17
רחביה, טלביה, מושבה גרמנית, מושבה יוונית, רחביה, קטמון הישנה, קריית שמואל, שערי חסד, ימין משה, שכונת המוגרבים, קריית וולפסון.	גינות העיר	18
גוננים א'-ו', קטמון ח' ט', שיכוני פת, רסקו, גבעת אורנים, סן סימון	גוננים	19
גבעת חנניה (אבו-תור), בקעה, מקור חיים, תלפיות, ארנונה, שיכוני תלפיות, צפון תלפיות, מחנה אלנבי	בקעה	20
תלפיות מזרח, רמות רחל	תלפיות מזרח	21
בית הכרם, יפה נוף, ניות, נווה שאנן	בית הכרם	22
קריית היובל, רמת שרת, רמת דניה, שטרן, מלחה, אולסוונגר-ברזיל, עין כרם	קריית היובל (יובלים)	23
קריית מנחם, עיר גנים, גבעת משואה	קריית מנחם (גנים)	24
גילה, גבעת מטוס	גילה	25
פסגת זאב	פסגת זאב	26
נווה יעקב, קריית קמיניץ	נווה יעקב	27
רמות דרום	רמות אלון	28
גבעת שפירא, גבעת המבטר, רמת אשכול (א.ס. 111), צמרת הבירה, מעונות הסטודנטים של האוניברסיטה	גבעת שפירא	29
בהר הצופים		

ז. חישוב גודל האוכלוסייה לפי מאפייניה במינהלים המוצעים

הלוח הבא מציג את פריסת האוכלוסייה הקיימת והחזויה למינהלים קהילתיים כשהיא מחולקת לשלוש קבוצות האוכלוסייה האופייניות לירושלים.

מספר התושבים לכל מינהל חושב לפי גודל האוכלוסייה באזורים הסטטיסטיים המרכיבים את המנהל הקהילתי. רק לעיתים רחוקות היה צורך לחלק אזור סטטיסטי כדי לשמור על ההומוגניות החברתית.

החלוקה בין מנהלים ערביים ליהודיים ברורה למדי, משום שיש הפרדה חדה באזורי המגורים ובנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. יחד עם זאת ייתכן שמספר לא גדול של ערבים, שעבר להתגורר בשכונות יהודיות, נספר בשכונות היהודיות החילוניות אך מספרם של אלה קטן.

מספר התושבים החרדים חושב אף הוא לפי אזורים סטטיסטיים שלהם רוב תושבים חרדים והוא מדויק למדי בשל הסגרגציה הרצונית של תושבים חרדים באזורי המגורים. יחד עם זאת, ייתכנו אי דיוקים קלים בנתוני גודל האוכלוסייה משום שיש קהילות חרדיות קטנות המתגוררות בשכונות חילוניות, וכן בכמה מהאזורים החרדיים מתגוררים מספר קטן של תושבים שאינם חרדים.

מספר התושבים הקיים (2006) והחזוי (2020) למינהלים הקהילתיים המוצעים

מספר סידורי	שם המינהל הקהילתי	אוכלוסייה 2006	אוכלוסייה 2020	אפיון אתני וחברתי כלכלי
1	בית חנינא	64,000	84,000	ערבי עירוני, גבוה
2	מע"ר מזרח	49,000	52,000	ערבי עירוני, בינוני גבוה
3	אי טור	31,000	38,000	ערבי, כפרי, נמוך - בינוני
4	ראס אל עמוד	41,000	55,000	ערבי, חברוני, נמוך מאד
5	ג'בל מוכבר	15,000	24,000	ערבי, בדואי, נמוך
6	צור באחר	12,000	20,000	ערבי, כפרי, נמוך
7	בית צפאפא	10,000	14,000	ערבי, עירוני, בינוני
8	עוטף ירושלים	30,000	50,000	ערבי כפרי בינוני-גבוה
	סה"כ תושבים ערבים	252,000	337,000	
9	רמות חרדי	20,000	28,000	חרדי, נמוך-בינוני
10	רמת שלמה	15,000	24,000	חרדי, בינוני, גבוה
11	סנהדריה/ש. הנביא	17,000	21,000	חרדי, בינוני-נמוך
12	רוממה	30,000	34,000	חרדי, בינוני-נמוך
13	בוכרים	55,000	61,000	חרדי, נמוך
14	הר נוף	30,000	40,000	חרדי, בינוני-גבוה
	סה"כ תושבים חרדים	167,000	208,000	
15	ק.משה/ג.מרדכי	19,000	23,000	דתי לאומי, בינוני - גבוה
16	חומת שמואל	11,000	25,000	דתי לאומי, בינוני
17	לב העיר	19,000	23,000	כללי, בינוני
18	גינות העיר	27,000	30,000	כללי, גבוה
19	גוננים	20,000	25,000	כללי, בינוני נמוך
20	בקעה	24,000	30,000	כללי, גבוה
21	תלפיות מזרח	17,000	20,000	כללי, בינוני
22	בית הכרם	36,000	40,000	כללי, גבוה
23	קריית יובל	21,000	25,000	כללי, בינוני
24	קריית מנחם	14,000	20,000	כללי, נמוך
25	גילה	28,000	34,000	כללי, בינוני
26	פסגת זאב	39,000	50,000	כללי, בינוני
27	נווה יעקב	20,000	24,000	כללי, נמוך
28	רמות אלון	18,000	24,000	כללי, בינוני גבוה
29	גבעת שפירא	14,000	17,000	כללי, גבוה
	סה"כ תושבים כללי	327,000	410,000	
	סה"כ כל העיר	746,000	955,000	

חלוקה למינהלים קהילתיים

